

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ταχ.Δ/νση : Λεωχάρους 2
Ταχ.Κώδικας : 105 62 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες : Δ. Δημητρόπουλος
Τηλέφωνο : 210 3375066
FAX : 210 3235135
e-mail : d.dimitropoulos1@minfin.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/νση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών

ΚΟΙΝ.: Βουλευτή κυρία Ζέττα Μακρή
(Διά της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ: Απάντηση στη με αριθμ. πρωτ. 1059/8.4.2020 αναφορά.

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτ. 1059/8.4.2020 αναφοράς, που κατατέθηκε από τη Βουλευτή κυρία Ζέττα Μακρή, από πλευράς αρμοδιότητάς μας, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Είναι αδιαμφισβήτητο ότι η αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού και γενικότερα η προστασία της ανθρώπινης ζωής αποτελούν σήμερα τις ύψιστες προτεραιότητες του έθνους και κινητοποιούν όλες τις δυνάμεις του.

Το Υπουργείο Οικονομικών λαμβάνει υπόψη του ότι οι οικονομικές δυνατότητες των πολιτών δεν είναι οι ίδιες και ότι η λήψη μέτρων οικονομικής ενίσχυσης και η παροχή οικονομικών διευκολύνσεων στα πρόσωπα που έχουν ανάγκη και αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες είναι καταλυτικής σημασίας για τη κοινωνική συνοχή, αναδεικνύει δε την κρατική ευθύνη.

Ι. Ειδικώς για τα προβλήματα που έχουν ανακύψει με τους δανειολήπτες που αποδεδειγμένα πλήττονται από τις συνέπειες του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 και με σκοπό τη διευκόλυνσή τους και την προστασία της ζωής τους, έχει εκδοθεί από το Υπουργείο Οικονομικών η ΠΝΠ 75/30.03.2020 «*Μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και άλλες διατάξεις*» (ΦΕΚ Α' 75), η οποία στη δεύτερη παράγραφο του πέμπτου άρθρου αυτής προβλέπει τα εξής:

1) Αναστέλλονται για τρεις (3) μήνες οι προθεσμίες που αφορούν σε διαδικασίες μετά την υποβολή της αίτησης, καθώς και πληρωμές δόσεων συμφωνημένης ρύθμισης οφειλών, στο πλαίσιο της προστασίας 1ης κατοικίας (Ν. 4605/2019) και του εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών επιχειρήσεων, ομόρρυθμων εταίρων, ελεύθερων επαγγελματιών και αγροτών (Ν. 4469/2017). Η εν λόγω αναστολή πληρωμών αφορά τα φυσικά πρόσωπα δικαιούχους της οικονομικής ενίσχυσης των οκτακοσίων (800,00) ευρώ, καθώς και τις επιχειρήσεις που εντάσσονται στους ΚΑΔ που πλήττονται από τον κορωνοϊό.

2) Αναστέλλονται για τρεις (3) μήνες οι προθεσμίες που αφορούν σε πληρωμές δόσεων στο πλαίσιο ρύθμισης οφειλών από προσωρινή διαταγή ή δικαστική απόφαση, στο πλαίσιο του Νόμου για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά, που περιλαμβάνει μισθωτούς, συνταξιούχους, ελεύθερους

επαγγελματίες και μικροεμπόρους (Ν. 3869/2010). Η εν λόγω αναστολή πληρωμών αφορά επίσης όσους δικαιούχους θα λάβουν την οικονομική ενίσχυση των οκτακοσίων (800,00) ευρώ.

Περαιτέρω και όσοι οφειλέτες δεν λάβουν την ανωτέρω οικονομική ενίσχυση των οκτακοσίων (800,00) ευρώ, αλλά έχουν πληγεί από την κρίση του κορωνοϊού, δύνανται δυνάμει της ίδιας ως άνω ΠΝΠ να λάβουν την ως άνω τρίμηνη αναστολή πληρωμών, κατόπιν αίτησης του οφειλέτη προς τους δανειστές του (τράπεζα ή εταιρεία διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις) και αξιολόγησης αυτής. Πρακτικά, στην περίπτωση αυτή η αίτηση περιλαμβάνει τεκμηρίωση του οφειλέτη ότι πλήττεται από τις συνέπειες εξάπλωσης του κορωνοϊού, προκειμένου να αξιολογηθεί σε δεύτερο στάδιο από τον πιστωτή, πιστωτικό ίδρυμα ή εταιρεία διαχείρισης δανείων και πιστώσεων.

Αυτονόητο είναι ότι η ανωτέρω αναστολή πληρωμών αποτελεί δικαίωμα του οφειλέτη και συνεπώς αυτός δύναται, εφόσον επιθυμεί, να συνεχίσει την εμπρόθεσμη πληρωμή των δόσεων προς την τράπεζα ή εταιρεία διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις, χωρίς να κάνει χρήση της αναστολής, όπως ισχύει αντίστοιχα και για την αναστολή των υπολοίπων υποχρεώσεων (φορολογικών και ασφαλιστικών) των οφειλετών.

II. Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο (Ευρωπαϊκές Οδηγίες για την αφερεγγυότητα και Κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας) η ρύθμιση οφειλών θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη συγκεκριμένες παραμέτρους του οφειλέτη, όπως η ικανότητα αποπληρωμής του (δηλ. τα εισοδήματα και οι εύλογες δαπάνες διαβίωσης) και η πραγματική / εμπορική αξία της περιουσίας του. Επιπρόσθετα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη αυτές οι παράμετροι οικονομικού χαρακτήρα και για τους συνοφειλέτες και εγγυητές του οφειλέτη. Πρέπει να σημειωθεί ότι βασική παράμετρος για τη διενέργεια ρύθμισης οφειλής αποτελεί η πραγματική οικονομική αδυναμία του οφειλέτη (και κατ' επέκταση και των συνοφειλετών και εγγυητών του), που πρέπει να αποδεικνύεται με συγκεκριμένα τεκμήρια. Βάσει των ανωτέρω, γίνεται κατανοητό ότι καθίσταται ανέφικτη η θέσπιση μιας «οριζόντιας» ρύθμισης οφειλών σε μια ομάδα οφειλετών βάσει άλλων χαρακτηριστικών (π.χ. ίδια γεωγραφική περιοχή ή που συνέβησαν τα ίδια συμβάντα ή που εκπονούν το ίδιο επάγγελμα), τα οποία δεν λαμβάνουν υπόψη ταυτόχρονα την πραγματική οικονομική κατάσταση του κάθε οφειλέτη (και κατ' επέκταση και των συνοφειλετών και εγγυητών του). Για το σκοπό αυτό, κάθε οφειλέτης ξεχωριστά, εφόσον έχει οικονομική αδυναμία (τόσο ο ίδιος όσο και οι συνοφειλέτες και εγγυητές του), θα πρέπει να προβεί (προβούν) στη διενέργεια της διαδικασίας ρύθμισης οφειλών, μέσω της οποίας θα πρέπει να αποδείξει (αποδείξουν) την οικονομική αδυναμία του(ς) και να λάβει (λάβουν) την κατάλληλη ρύθμιση οφειλής που αντιστοιχεί στο επίπεδο αδυναμίας του(ς).

Κατά την τρέχουσα περίοδο στη χώρα μας παραμένουν σε ισχύ τα υφιστάμενα νομικά εργαλεία στήριξης των ασθενέστερων οικονομικά ομάδων, όπως ο Νόμος για την Προστασία της Κύριας Κατοικίας (Ν. 4605/2019), ο Νόμος ρύθμισης οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων (Ν. 3869/2010), καθώς και οι εκκρεμείς αιτήσεις του Εξωδικαστικού Μηχανισμού Ρύθμισης Οφειλών (Ν. 4469/2017) που υποβλήθηκαν έως 30/4/2020. Τα νομοθετήματα αυτά εξακολουθούν να προσφέρουν στήριξη σε όλους τους υπερχρεωμένους δανειολήπτες της χώρας, συμπεριλαμβανομένων και όλων των ελαιοπαραγωγών – είτε δηλαδή αυτών που απασχολούνται μόνο με τη συλλογή και το εμπόριο ελιών σε μικρή κλίμακα, που δεν έχουν εμπορική ιδιότητα, είτε αυτών που διαθέτουν μεγάλες εκτάσεις ελαιόδενδρων και ελαιοουργικές μονάδες συλλογής, επεξεργασίας και μεταπώλησης ελιών που χαρακτηρίζονται ως έμποροι – επικουρώντας έτσι στη ρύθμιση οφειλών και διευθέτηση των χρεών, μεσούσης της πανδημίας.

Ειδικότερα:

1. Με το Ν.4605/2019 (άρθρα 68-84) τέθηκε σε εφαρμογή το Πρόγραμμα Επιδότησης Αποπληρωμής Στεγαστικών και Επιχειρηματικών Δανείων με Υποθήκη σε Κύρια Κατοικία που υλοποιείται δια μέσου της ηλεκτρονικής πλατφόρμας που τηρείται στην ιστοσελίδα της Ε.Γ.Δ.Ι.Χ. Ο πραγματικά οικονομικά αδύναμος δανειολήπτης, υπό τις προϋποθέσεις του ως άνω νόμου, μπορεί να υποβάλει ηλεκτρονική αίτηση ρύθμισης των δανείων του, με την οριστικοποίηση της οποίας αναστέλλονται οι πλειστηριασμοί της κύριας κατοικίας του. Οι επιλέξιμοι οφειλέτες –δικαιούχοι των ευεργετικών διατάξεων δύνανται να υποβάλουν αίτηση μέχρι τις 31 Ιουλίου 2020. Σημειώνεται ότι η διαδικασία του νόμου υλοποιείται στην πράξη ηλεκτρονικά από ειδικό πληροφοριακό σύστημα, μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας, η οποία παρέχει πολλούς αυτοματισμούς και διευκολύνσεις στους χρήστες, προς το σκοπό επιτάχυνσης και απλοποίησης της όλης διαδικασίας (π.χ. πρόβλεψη για αυτόματη μεταφόρτωση των δικαιολογητικών από τις βάσεις δεδομένων της Φορολογικής Διοίκησης και των πιστωτικών ιδρυμάτων).

2. Με τον αναθεωρημένο Νόμο 3869/2010 για τη ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων νοικοκυριών παρέχεται η δυνατότητα ρύθμισης οφειλών στα υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα χωρίς εμπορική ιδιότητα και πτωχευτική ικανότητα, δηλαδή τους άνεργους, τους συνταξιούχους, τους μισθωτούς του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα, τους ελεύθερους επαγγελματίες (π.χ. μηχανικούς, δικηγόρους, ιατρούς κλπ), καθώς και τους μικρεμπόρους. Παράλληλα, στο πλαίσιο του νόμου αυτού, από το χρόνο κατάθεσης της σχετικής αίτησης στο αρμόδιο Ειρηνοδικείο, οι δανειολήπτες λαμβάνουν προστασία από κάθε πράξη αναγκαστικής εκτέλεσης εις βάρος όλης της κινητής και ακίνητης περιουσίας τους και επομένως και της κύριας κατοικίας τους, ενώ επιπρόσθετα για τους μικρεμπόρους (που δεν διαθέτουν πτωχευτική ικανότητα) προστατεύεται και η επαγγελματική στέγη, μέχρι την έκδοση της οριστικής δικαστικής απόφασης. Σημειώνεται ότι ο Νόμος αυτός εξακολουθεί να βρίσκεται σε ισχύ, ωστόσο από 01.03.2019 έχει παύσει η δυνατότητα του δικαστή να παρέχει προστασία της πρώτης κατοικίας, αλλά παρέχεται ένα πλάνο αποπληρωμής όλων των οφειλών, εντός του οποίου δύναται να ρυθμιστούν και τα δάνεια της πρώτης κατοικίας και εφόσον ο πολίτης εξυπηρετεί τις μηνιαίες καταβολές, τότε δύναται στην πράξη να διασώσει την πρώτη κατοικία του.

3. Με το Νόμο 4469/2017 για τον Εξωδικαστικό Μηχανισμό Ρύθμισης Οφειλών για τις επιχειρήσεις, τους εμπόρους, τους ελεύθερους επαγγελματίες, τους αγρότες και τους ομόρρυθμους εταίρους θεσπίστηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα μια οργανωμένη και δομημένη εξωδικαστική διαδικασία, η οποία είχε ως στόχο, δια μέσου διμερούς ή πολυμερούς διαπραγμάτευσης με τους πιστωτές, τη συνολική και μακροπρόθεσμη ρύθμιση των χρεών τους. Υπό το πλαίσιο αυτό, μπορούσαν να ρυθμισθούν όλα τα χρέη τόσο έναντι ιδιωτών (δηλ. τραπεζικών ιδρυμάτων και λοιπών προμηθευτών) όσο και έναντι των θεσμικών πιστωτών του Δημοσίου (δηλ. της ΑΑΔΕ και του ΕΦΚΑ/ΚΕΑΟ). Οι οφειλέτες των ως άνω επαγγελματικών κατηγοριών μπορούσαν να ρυθμίσουν τις οφειλές τους συναινετικά με τους πιστωτές τους (ή έστω με την πλειοψηφία αυτών, εάν οι οφειλέτες έχουν πτωχευτική ικανότητα) με την υποβολή αίτησης στην κατάλληλη ηλεκτρονική πλατφόρμα. Με τον τρόπο αυτό μπορούσαν να αποφύγουν τα μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης σε βάρος όλης της κινητής και ακίνητης περιουσίας τους, συμπεριλαμβανομένης και της κύριας κατοικίας και της επαγγελματικής στέγης τους, εφόσον αποδείξουν ότι έχουν πραγματική οικονομική αδυναμία, αλλά διαθέτουν βιωσιμότητα και μπορούν να εξυπηρετήσουν ένα μακροχρόνιο πλάνο αποπληρωμής των χρεών τους. Οι αιτήσεις που υπεβλήθησαν έως τις 30 Απριλίου 2020 τυγχάνουν επεξεργασίας, κατά τα οριζόμενα στο νόμο, προκειμένου να ολοκληρωθούν με σκοπό τις ρυθμίσεις των οφειλών και την ωφέλεια των αιτούντων από τις ευεργετικές διατάξεις του Νόμου.

4. Με το Νόμο 4224/2013 για τον Κώδικα Δεοντολογίας Τραπεζών παρέχεται η δυνατότητα μιας καθορισμένης και οριοθετημένης εξωδικαστικής διαδικασίας διευθέτησης των οφειλών των δανειοληπτών έναντι των τραπεζών, με βάση την ικανότητα αποπληρωμής τους. Πιο συγκεκριμένα, όλοι οι δανειολήπτες, δηλαδή μισθωτοί, συνταξιούχοι, άνεργοι, ελεύθεροι επαγγελματίες, αγρότες και μικρές επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα να επιτύχουν βιώσιμες λύσεις διευθέτησης των οφειλών τους με τα πιστωτικά ιδρύματα, λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών οικονομικών δεδομένων τους και συνυπολογιζομένων των εύλογων δαπανών τους, σε συνδυασμό με την ικανότητα αποπληρωμής τους και την αξία της περιουσίας τους. Εφόσον τηρούν το συμφωνημένο πλάνο ρύθμισης οφειλών, μπορούν να προστατεύσουν την πρώτη κατοικία και την επαγγελματική τους στέγη.

Από το ως άνω τιθέμενο θεσμικό και νομικό πλαίσιο προκύπτει ευχερώς ότι το υφιστάμενο πλέγμα ρύθμισης οφειλών και προστασίας της περιουσίας, που έχει στη διάθεσή του κάθε πολίτης με οικονομική αδυναμία, προσαρμόζεται διαρκώς στις ανάγκες και στις απρόοπτες μεταβολές συνθηκών, που στοιχειοθετεί εν προκειμένω η εθνική κρίση του COVID-19.

Στο πλαίσιο αυτό, έχει ήδη προγραμματιστεί, πριν την έναρξη της εθνικής κρίσης του κορωνοϊού, να αρχίσει από το Μάιο του έτους 2020 η εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου ρύθμισης χρεών, πτώχευσης φυσικών και νομικών προσώπων και ταυτόχρονης απαλλαγής τους από τα χρέη. Η προθεσμία αυτή βρίσκεται υπό αναθεώρηση. Το νέο αυτό πλαίσιο προβλέπεται να αντικαταστήσει όλα τα επιμέρους εργαλεία ρύθμισης οφειλών που υπάρχουν σήμερα (υπερχρεωμένα νοικοκυριά, προστασία πρώτης κατοικίας, εξωδικαστικός μηχανισμός, πτωχευτικός κώδικας). Το νέο πλαίσιο για την αφερεγγυότητα των φυσικών και νομικών προσώπων προβλέπεται να διέπει συνολικά τη διευθέτηση του ιδιωτικού χρέους προς δημόσιο (ΑΑΔΕ, ΕΦΚΑ, ΟΤΑ), τράπεζες και λοιπούς ιδιώτες και περιλαμβάνει:

α) τη δυνατότητα ρύθμισης και αναδιάρθρωσης των χρεών, με την τήρηση της οποίας ο δανειολήπτης θα μπορεί να διασώσει την περιουσία του

β) τη δυνατότητα πτώχευσης και παροχής δεύτερης ευκαιρίας, για υπερχρεωμένους δανειολήπτες που αδυνατούν να εξυπηρετήσουν τις οφειλές τους. Η δεύτερη ευκαιρία ουσιαστικά επέρχεται με τη διαγραφή του υπολοίπου των οφειλών τους, κατόπιν ρευστοποίησης του συνόλου της περιουσίας τους και ελέγχου της περιουσιακής τους κατάστασης, έτσι ώστε να δύνανται να κάνουν νέο ξεκίνημα, σε εναρμόνιση με την Ευρωπαϊκή Οδηγία 1023/2019

γ) τη δυνατότητα πτώχευσης και παροχής δεύτερης ευκαιρίας και στα φυσικά πρόσωπα, πέραν των νομικών

δ) πρόνοιες για δανειολήπτες που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικά ομάδες (όπως το επίδομα στέγασης)

ε) πρόνοιες για τον εντοπισμό των στρατηγικών κακοπληρωτών και πρόβλεψη συνεπειών για αυτούς.

Τέλος θα θέλαμε να υπογραμμίσουμε ότι η συνεχής παρακολούθηση και η περιοδική αξιολόγηση και βελτίωση των θεσμικών εργαλείων ρύθμισης χρεών αποτελεί πάγια επιδίωξη της ΕΓΔΙΧ και στο πλαίσιο αυτό πραγματοποιούνται τεκμηριωμένες εισηγήσεις για αλλαγές και βελτιώσεις, όπου απαιτούνται, σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, όπως τα Επιμελητήρια Επιχειρήσεων και Επαγγελματιών, καθώς και οι καταναλωτικές οργανώσεις. Η ΕΓΔΙΧ εισηγείται τις απαραίτητες πρόσθετες βελτιώσεις στο θεσμικό πλαίσιο, λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς

δεσμεύσεις της χώρας και τους περιορισμούς των οδηγιών και κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Ειδ. Γραμματέα Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους
3. Αυτοτελές Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου